

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Markox Madinabeitia Yarza

*Oñati,
Gipuzkoa
(1924-2020)*

Aurkibidea

Biografia

Larraña auzoko "Antzuelas Goitti" baserrian jaio zen. Aita Aretxabaletakoa zuen, eta ama Antzuelas bertakoa; 4 anai-arrebaren artean, bera da zaharrena. Aita ikazkina zen, eta emaztearen etxera ezkondu bazen ere, bizimodu zaila izan zuten; horregatik, baserria saldu, eta Oñatiko kalean egon ziren bizitzen, harik eta Telleriarteko Telleri baserrira joan ziren arte. Telleriarteko eskolan ibili zen. 12 urte zituenerako, morroi joan zen Brinkola-Zaharrera, eta 3 urte egin zituen bertan. Beste etxe batzuetan ere egon zen morroi. 15 urterekin Patrizio Etxeberria lantegian hasi zen lanean, eta 45 urte egin zituen bertan.

Zintak

ONA-141

- **Proiektua:** Legazpiko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2010-07-21
- **Iraupena:** 89 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Gaston Balerdi, Izaskun

Pasarteak

1. Garai hartako baserria nolakoa zen

- **Erref:** ONA-141/004
- **Iraupena:** 0:03:05. **Hasi:** 00:16:42. **Bukatu:** 00:19:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

Baserria nolakoa zen kontatzen du. Bizimodua goiko solairuan egiten zen lehen. Behean ukuilua, egurtegi eta simaurtegia zeuden. Abereentzako askak egurrezkoak izaten ziren.

2. 1939. urtean iritsi zen ura herrira

- **Erref:** ONA-141/007
- **Iraupena:** 0:02:25. **Hasi:** 00:22:55. **Bukatu:** 00:25:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Gerra aurretik hasi ziren herrira ura ekartzeko lanak egiten. Gerra denboran geldirik egon zen proiektua eta azkenik 1939. urtean iritsi zen Aizkorriko ura herrira. Ordura bitartean errekatik edo harraskatik hartzen zuten ura.

3. Labaderoa eta "albergea"

- **Erref:** ONA-141/008
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:25:20. **Bukatu:** 00:26:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Arropak garbitzera ez ziren guztiak herriko harraskara joaten. Bakoitzaren baserri paretik pasatzen zen errekan moldatzen ziren. Baserrian "albergea" (harrizko uhaska) ere bazegoen.

4. Bizimodu pobrea, gogorra oso

- **Erref:** ONA-141/009
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 00:26:20. **Bukatu:** 00:28:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Bizimodu gogorra zen hura. Pobrea. Etxetik kanpora ere egiten zuten lana. Garia jotzeko lehenengo makinez hitz egiten du.

5. Gariaren inguruko lanak

- **Erref:** ONA-141/010
- **Iraupena:** 0:04:03. **Hasi:** 00:28:29. **Bukatu:** 00:32:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Baserria » Baserriko lanak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

Garia igitaiarekin ebaki eta metetan pilatzen zuten. Burua, txoriek jan ez

zezaten, estali egiten zuten. Etxera gurdiz ekarri, eta ganbaran jotzen zuten, eskuz. Nola egiten zen kontatzen du.

6. Garia garbitzea

- **Erref:** ONA-141/011
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:32:32. **Bukatu:** 00:34:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko tresnak
- Baserría » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:

Garia eskuz jo edo makinaz jo, ez zen alderik egoten. Berdin garbitzen ziren gero. Garbitze prozesua nola egiten zen kontatzen du

7. Eskola garaiak

- **Erref:** ONA-141/013
- **Iraupena:** 0:02:55. **Hasi:** 00:35:33. **Bukatu:** 00:38:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Brinkolako eskolan ikasi zuen. 1933. urtean eraiki zuten eskola hura. Aurretik, Telleriarteko eskolan ikasi zuen. 9 urterekin hasi eta 12 urte zituenerako morroi bidali zuten. Eskolan ezer gutxi ikasi zuela dio.

8. "Ittulan" makina bat ibilitakoa

- **Erref:** ONA-141/014
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:38:28. **Bukatu:** 00:39:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Baserría » Baserriko lanak

Laburpena:

8-9 urterekin "ittulan" (itulan egin) asko ibilitakoa da. Zertan datzan azaltzen du.

9. Diru gutxi erabiltzen zen. Trukea, gehiago

- **Erref:** ONA-141/015
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:39:45. **Bukatu:** 00:41:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Txanponak, diru-kontuak

Laburpena:

Gerra aurretik ez zegoen dirurik. Arrautzak kalean salduz ateratzen zituzten txanpon batzuk. Hala ere, orduan gaur egun bezainbeste arrautza ez omen zen jaten.

10. Urteko ehun pezetagatik morroi 12 urterekin

- **Erref:** ONA-141/017
- **Iraupena:** 0:03:22. **Hasi:** 00:45:50. **Bukatu:** 00:49:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

Auzolanean ibili eta litro erdi bat ardo jasotzen zuten ordainetan. Errazioa esaten zitzaion horri. Auzolanean zebilela, lanerako fina zela ikusi, eta urteko ehun pezetaren truke, morroi hartu zuten beste baserri batean.

11. Morroi baten lanak

- **Erref:** ONA-141/019
- **Iraupena:** 0:02:43. **Hasi:** 00:49:32. **Bukatu:** 00:52:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Baserría » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:

Morroi batek lan mota asko egiten zituen. Zertan aritzen zen kontatzen du. "Peazarea" (saski mota bat) zer den azaltzen dio elkarrizketatzaileari.

12. Gabonetan, hiru egun jai eta bakailao bat!

- **Erref:** ONA-141/021
- **Iraupena:** 0:01:04. **Hasi:** 00:54:12. **Bukatu:** 00:55:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:

Gabonetan, hiru egun jai izaten zituzten morroiek eta bakailao bat jasotzen zuten opari.

13. Eskolako bidea auzolanean egin zen

- **Erref:** ONA-141/022
- **Iraupena:** 0:02:11. **Hasi:** 00:55:16. **Bukatu:** 00:57:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

Urtean pare bat aldiz, eskolarako bidea konpontzen zuten auzolanean. Eskuz egiten zen guztia, makinarik gabe. Gizon artean harro egiten zuten lan mutikoek.

14. Gerraren hasiera

- **Erref:** ONA-141/023
- **Iraupena:** 0:04:46. **Hasi:** 00:57:27. **Bukatu:** 01:02:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera

Laburpena:

Hamabi urte zituen gerra hasi zenean. Ehizarako eskopetak ez beste armarik ez zegoela dio. Ondo gogoratzen ditu orduko trintxerak. Bizkaia aldera bizilagun asko joan zen ihesi. Beste asko, mendian ezkutatu zen.

15. Patrizioaren fabrian egiten zituzten bonbak

- **Erref:** ONA-141/024
- **Iraupena:** 0:00:50. **Hasi:** 01:02:13. **Bukatu:** 01:03:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ekonomia gerra garaian

Laburpena:

Patrizio Etxeberriaren lantokian gerrarako bonbak eta antzerakoak fabrikatzen zituzten.

16. Hamar oilasko soldaduentzat erre behar

- **Erref:** ONA-141/025
- **Iraupena:** 0:01:57. **Hasi:** 01:03:03. **Bukatu:** 01:05:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera

Laburpena:

Mendiz iritsi ziren soldaduak. Jende asko zegoela gogoratzen du. Soldaduentzako otorduak prestatzera behartzen zituzten baserritarak.

17. Ihesi joandakoak tiroz bota

- **Erref:** ONA-141/026
- **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 01:05:00. **Bukatu:** 01:06:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera

Laburpena:

<p>Fusilamenturik ez zen egon Legazpin baina Udana gainean ihes egindako legazpiar batzuk tirokatu zituztela kontatzen du. Kamino izkinan botata lagatzen omen zituzten gorpuak.</p>

18. Gerrari buruzko informaziorik ez

- **Erref:** ONA-141/028
- **Iraupena:** 0:01:52. **Hasi:** 01:07:06. **Bukatu:** 01:08:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera
- Politika » Gerra zibila (1936-1939)

Laburpena:

Legazpitik, Elgeta aldera joan ziren soldaduak. Informazio gehiegi ez zitzaaien iristen irrati eta telefonorik ez zutelako. Gerrako zaratak entzuten zituzten ordea. Gerra kontuez beraien artean hitz egiten zuten.

19. Garia Arabatik estraperloan

- **Erref:** ONA-141/029
- **Iraupena:** 0:04:29. **Hasi:** 01:08:58. **Bukatu:** 01:13:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Gerraosteko goseaz ari da. Hamabost urterekin estraperloan ibilitakoa dela kontatzen du. Arabatik ekartzen zuten garia astoz baina errotak prezintatuta egoten ziren. Errotariek tranpa txikiak egiten zituztela aitortzen du: zaratarik gabe ehotzen zuten garia gauez. Guardia Zibilaren beldur ibiltzen ziren beti.

20. Hamabost urterekin fabrikara lanera

- **Erref:** ONA-141/031
- **Iraupena:** 0:03:34. **Hasi:** 01:14:55. **Bukatu:** 01:18:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:

Hamabost urterekin, morrontza utzi eta Patrizio Etxeberriaren fabrika hasi zen lanean. Lan klase asko egin izan zituen bertan.

21. Hiru pezeta eta erdi eguneko Patrizioaren fabrikan

- **Erref:** ONA-141/032
- **Iraupena:** 0:02:31. **Hasi:** 01:18:29. **Bukatu:** 01:21:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:

Patrizioarena lantoki ona zela dio. Morrontzan baino diru gehiago irabazten zuen bertan: hiru pezeta eta erdi eguneko. Sei egunez egiten zuen lan, zortzietatik hamabiak arte eta arratsalde, ordu bat eta erdietatik bost eta erdietara. Etxera itzultzen zen bazkaltzera.

22. "Sábado inglés"

- **Erref:** ONA-141/033
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 01:21:00. **Bukatu:** 01:22:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:

Aurrerago, sei eta erdietara bitartean egingo zuten lan. "Sábado inglés" esaten zitzaion horri: astean zehar bost ordu gehiago lan eginez larunbat arratsaldea jai izaten zuten. Hala ere, larunbat arratsalde hura etxean lanean pasatzen zuten, orduan ez omen zegoen gaur egun bezalako biziorik eta.

23. Aisialdiko xelegekeriak

- **Erref:** ONA-141/035
- **Iraupena:** 0:04:35. **Hasi:** 01:24:25. **Bukatu:** 01:29:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:

Fabrikan irabazitako dirua ere etxean entregatzen zuen Markoxek. Aisialdian zer egiten zuten kontatzen du. Bergara, Eibar, edo kostaldera joan izaten ziren igandeetan bizikletaz. Ardo pixka bat eran eta xelegekeriaren bat egin ostean itzultzen omen ziren etxera. Karta jokoan eta billarrean ere aritzen ziren.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-08-25

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com